

**EKONOMİK İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI (EİT), ULUSAL
TEMSİLCİLER VE ULUSLARARASI PERSONELİN
YASAL STATÜSÜNE DAİR ANLAŞMANIN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞU
HAKKINDA KANUN**

(Resmi Gazete ile yayımı: 10.7.1999 Sayı: 23751)

Kanun No
4400

Kabul Tarihi
7.7.1999

MADDE 1.— 14 Eylül 1996 tarihinde İzmir’de imzalanan “Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT), Ulusal Temsilciler ve Uluslararası Personelin Yasal Statüsüne Dair Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2.— Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3.— Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**EKONOMİK İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI (EİT), ULUSAL TEMSİLCİLER VE
ULUSLARARASI**

PERSONELİN YASAL STATÜSÜNE DAİR ANLAŞMA

İşbu Anlaşmaya imzacı Devletler, EİT’nin fonksiyonlarının daha iyi yerine getirilmesini teminen Teşkilatın, uluslararası personelinin, Teşkilatın toplantılarına katılan Âkit Devletlerin temsilcilerinin ve Teşkilat adına istihdam edilen uzmanların, yasal statüye sahip olmaları gerektiği mülahazasıyla;

Aşağıdaki hususları kabul etmişlerdir :

KISIM-I

GENEL

Madde 1

İşbu Anlaşmada,

(a) “Teşkilat” İzmir Antlaşması’nda tanımlandığı gibi Ekonomik İşbirliği Teşkilatı anlamındadır.

(b) “Bakanlar Konseyi” İzmir Antlaşması’nda tanımlandığı gibi Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Bakanlar Konseyi anlamındadır.

(c) “Daimi Temsilciler Konseyi”, İzmir Antlaşması’nda tanımlandığı gibi Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Daimi Temsilciler Konseyi anlamındadır.

(d) “Bağlı Kuruluşlar”, Konsey tarafından işbu Anlaşmanın kapsamı dışında bırakılması karara bağlananlar hariç, Bakanlar Konseyince veya onun yetkisi altında teşkil edilen herhangi bir organ, komite veya hizmet anlamına gelir.

(e) “Genel Sekreter”, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı’nın Genel Sekreteri anlamına gelir.

(f) “Yazmanlık”, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı’nın Yazmanlığı anlamındadır.

Madde 2

Teşkilat ve Âkit Devletler, adaletin uygun şekilde yerine getirilmesi, hükümet kurallarına riayet ve işbu Anlaşmada ihdas edilen muafiyetler ve ayrıcalıklara bağlı olarak herhangi bir suiistimalin oluşmasını önlemek üzere her zaman işbirliği yapacaklardır. Bir Âkit Devlet bu Anlaşmayla sağlanan herhangi bir muafiyet veya ayrıcalığın suiistimal edildiği kanısına varırsa, o Devlet ile Yazmanlık veya ilgili Devletler arasında böyle bir suiistimalin vuku bulup bulmadığının tespit edilmesi ve eğer vuku bulduysa tekrarının önlenmesine çalışılması amacıyla danışmalar yapılacaktır. Yukarıda bahsedilen hususlar ile Anlaşmanın diğer hükümlerinden bağımsız olarak Anlaşmaya taraf olan bir Devlet herhangi bir şahsın işbu Anlaşma çerçevesinde kendisine sağlanan ikamet imtiyazını veya başka herhangi bir ayrıcalık veya muafiyeti suiistimal ettiği kanısına varırsa, o kişinin ülkeyi terketmesini isteyebilir.

KISIM-II

YAZMANLIK

Madde 3

Yazmanlık tüzel kişiliği haiz olacaktır; sözleşmeler akdetme, taşınabilir veya taşınmaz malları alma ve kullanma ve Daimi Temsilciler Konseyinin onayıyla hukukî işlemler tesis etme ehliyetine sahip bulunacaktır.

Madde 4

Nerede yerleşik olursa olsun ve kimin elinde bulunursa bulunsun, Yazmanlığın malları ve varlıkları, Yazmanlık adına hareket eden Genel Sekreterin herhangi özel bir durumda muafiyeti kaldırması hali dışında her türlü hukukî takibattan muaftır. Mal icrası ve haczi konusunda muafiyetler hiçbir surette kaldırılamaz.

Madde 5

Yazmanlık bina ve müştemilatı dokunulmazlığa sahip bulunacaktır. Nerede ve kimin elinde olursa olsun, Yazmanlığın mal ve varlıkları arama, tevkif, resmi talep, haciz ve istimlak veya her türlü diğer müdahaleden muaf olacaktır.

Madde 6

Nerede bulunursa bulunsun, Yazmanlığa ait veya onun tarafından muhafaza edilen arşivler ile her türlü belgeler dokunulmaz olacaktır.

Madde 7

1.Hiçbir tür mali kontrol, yönetmelik veya moratoryumla kısıtlamaya tabi tutulmaksızın,

(a) Yazmanlık, her çeşit parayı uhdesinde bulundurabilir ve herhangi bir para biriminde döviz hesapları çalıştırabilir.

(b) Yazmanlık, fonlarını herhangi bir para biriminden diğerine veya ülkeler arasında serbestçe transfer edebilir ve bir satış veya mubayaa için bulundurduğu herhangi bir parayı gerekebilecek diğer bir para birimine en avantajlı yasal kur üzerinden çevirebilir.

2.Yukarıda "1 inci" paragraf kapsamındaki haklarını kullanırken Yazmanlık, Âkit Devletlerden herhangi birisinin yapabileceği önerileri gözönünde bulunduracak ve imkânlar nisbetinde bu önerilere yürürlük kazandıracaktır.

Madde 8

Yazmanlık varlıkları, geliri ve diğer malları aşağıdaki muafiyetlerden yararlanacaktır;

(a) Her türlü doğrudan vergilerden; ancak Sekreteryaa, kamu hizmetlerinin bedeli mahiyetini aşmayan ücret, vergi ve harçlardan muafiyet talep etmeyecektir.

(b) Yazmanlık tarafından resmi kullanım amacıyla ithal ve ihraç edilen mallar, ithalat ve ihracata uygulanan her türlü gümrük vergilerinden ve miktar kısıtlamalarından muaf olacak; bu muafiyetler çerçevesinde ithal edilen mallar, bulunan ülke hükümetinin kabul edeceği koşullar haricinde, ithal edildikleri ülkede satma veya bağış yoluyla elden çıkarılmayacaktır.

(c) Yayınları itibariyle ithalat ve ihracata konu her çeşit gümrük vergilerinden ve miktar kısıtlamalarından muaf olacaktır.

Madde 9

Genel kaide olarak, Yazmanlık istihlak vergilerinden ve taşınır ve taşınmaz mallarının satışında ödenecek kıymetin bir kısmını oluşturan satış vergilerinden muafiyet talep etmeyecektir. Bununla beraber, Yazmanlığın resmi kullanımı için bu tür vergilere tabi olabilecek önemli (miktar) mal alımları gerçekleştirildiğinde, Âkit Devletler, imkân olduğu takdirde vergi ve harç olarak ödenen meblağın iadesini teminen gerekli idari düzenlemeleri yapacaklardır.

Madde 10

1.Yazmanlığın resmi haberleşmesine sansür uygulanmayacaktır.

2.Yazmanlık, şifre kullanmak ve diplomatik kurye ve torbalarla aynı muafiyet ve ayrıcalıklardan yararlanarak kurye ile veya mühürlü paket içerisinde muhaberat göndermek ve almak hakkına sahip olacaktır.

3. Bu maddedeki hiçbir husus, Yazmanlık adına hareket eden Genel Sekreter ve Âkit Devlet arasında varılacak mutabakat çerçevesinde belirlenecek uygun güvenlik tedbirlerinin alınmasını engellemeyecektir.

KISIM-III

ANLAŞMAYA TARAF DEVLETLERİN TEMSİLCİLERİ

Madde 11

Âkit bir Devletin bir başka Âkit Devlet topraklarında EİT nezdinde asli daimi temsilcisi olarak görevlendirdiği her şahıs ile aynı topraklarda mukim personeli, atayan Devlet ile Yazmanlık ve Yazmanlık ile topraklarında ikâmet edilecek Devlet arasında kabul edilecek şekilde, o ülkenin, aynı düzeydeki diplomatik temsilcilere ve resmi personellerine sağladığı muafiyet ve ayrıcalıklardan yararlanacaklardır.

Madde 12

1- Âkit Devletin, Teşkilat veya bağlı kuruluşlarından birisi nezdinde olup, 11 inci madde kapsamına girmeyen herhangi bir temsilcisi, görevini ifa etmek üzere bir başka Âkit Devletin topraklarında bulunduğu sırada aşağıda yeralan muafiyet ve ayrıcalıklardan yararlanacaktır;

a) Muadil düzeydeki diplomatik personele sağlanan şahsi gözetim ve tevkifden muafiyetin aynısı,

b) Resmi görevi nedeniyle söylediklerinden, yazdıklarından ve fiillerinden dolayı adli takibattan muafiyet,

c) Bütün yazıların ve belgelerin dokunulmazlığı,

d) Şifre kullanma ve kurye ile veya mühürlü torbalarla yazı ve muhaberat gönderme ve alma hakkı,

e) Kendisi, eşi ve onunla birlikte yaşayan ve ona bağımlı olan birinci derece aile fertlerine, göçmenlik kısıtlamalarından, yabancılara uygulanan kayıt işlemlerinden ve ulusal hizmet yükümlülüklerinden muadil düzeydeki diplomatik personele tanınan muafiyetlerin aynısı,

f) Yabancı para ve döviz kolaylıkları konusunda muadil düzeydeki diplomatik personele uygulanan muamelenin aynısı,

g) Kişisel bagaj konusunda muadil düzeydeki diplomatik personele tanınan muafiyet ve kolaylıkların aynısı,

h) Görevine başlaması sözkonusu ülkeye ilk gelişinde mobilyalarını ve zat-i eşyasını gümrükten muaf olarak ithal etme ve görevinin hitamında bu gibi mobilya ve eşyasını ülkeden gümrükten muaf olarak çıkartma hakkı; her iki halde de hakkın kullanıldığı ülke hükümetinin uygun göreceği koşullara tabi olunacaktır.

i) Şahsi kullanımını için kendisine ait motorlu aracı gümrük vergisinden muaf olacak şekilde ithal etme veya ithal ettikten sonra satma veya tekrar ülke dışına gümrükten muaf olarak ihraç etme hakkı; her iki durumda da hakkın kullanıldığı ülke hükümetinin muadil düzeydeki diplomatik personel için aradığı şartlara tabi olacaktır.

2- Herhangi bir vergilendirme türünün hukuki dayanağının ikamete bağlı olması halinde, bu maddeye tabi ve görevini yapmak üzere Âkit Devlet topraklarında bulunan kişinin orada geçireceği süre ikamet süresi addedilmeyecektir. Özellikle bu gibi görevler süresince kişinin alacağı resmi maaş ve diğer ücretler vergiden muaf tutulacaktır.

3- İşbu maddede "Temsilci", delegasyonların bütün temsilcilerini, danışmanlarını ve teknik uzmanlarını kapsayacaktır. Her Âkit Devlet, talep etmeleri halinde diğer Âkit Devletlere bu maddenin uygulanacağı temsilcilerinin isimlerini ve diğer ülkelerin topraklarında muhtemel kalış sürelerini bildirecektir.

Madde 13

Madde - 11 ve 12 kapsamında olmayan ve bir Âkit Devletin bir temsilcisine eşlik eden resmi Yazmanlık personeline, görevlerini ifa için diğer bir Âkit Devletin topraklarında buldukları süre zarfında paragraf 1 - b, c, e, f, h ve i ve Madde - 12 paragraf - 2'de belirtilen ayrıcalıklar ve muafiyetler tanınacaktır.

Madde 14

Ayrıcalıklar ve muafiyetler, Âkit Devletlerin temsilcilerine ve personeline, kendi kişisel çıkarları için değil, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı ile ilgili işlevlerini bağımsız olarak yerine getirebilmelerini güvence altına almak için tanınmıştır. Bunun sonucu olarak, muafiyetin adalet sürecini engelleyeceği ve amaçlarını olumsuz şekilde etkilemeden kaldırabileceği kanısında olması halinde bir Âkit Devlet, temsilcilerinin ve bunların personelinin muafiyetlerini kaldırma hakkına sahip olmakla kalmaz aynı zamanda bununla mükelleftir.

Madde 15

Madde - 11 ila 13'ün hükümleri, hiçbir Âkit Devlete, kendi vatandaşı olan veya ülkesinde sürekli ikamet eden herhangi bir kişiye veya temsilcisine veya böyle bir temsilcinin personeline sözkonusu muafiyet ve imtiyazları tanıma yükümlülüğü getirmeyecektir.

KISIM - IV

YAZMANLIKTA GÖREVLİ ULUSLARARASI PERSONEL VE UZMANLAR

Madde 16

Genel Sekreter Madde - 17, 18 ve 19'un uygulanabileceği diplomatik ve genel hizmet sınıflarını yansıtan bir personel sınıflandırma şeması geliştirecek ve bu sınıflarda yer alan personelin isimlerini âkit taraflara bildirecektir.

Madde 17

Evsahibi Devletin vatandaşları hariç olmak üzere, Madde – 16 hükümlerine göre haklarında mutabakat sağlanan Yazmanlık yetkilileri;

a) Resmi görevleri nedeniyle ve yetkileri dahilinde yaptıkları sözlü ve yazılı beyanat ile gerçekleştirdikleri fiiller açısından her türlü yasal işlemde muaf olacaklardır.

b) Eş düzeydeki diplomatik personele tanınan göç kısıtlamalarından ve yabancılara dair kayıt işlemlerinden muafiyetten eşleri ve kendileriyle ikamet eden ve birinci derecede akrabalarıyla birlikte yararlandırılacaklardır.

c) Eş düzeydeki diplomatik personele para veya kambiyo kısıtlamaları konusunda tanınan kolaylıkların aynısından yararlandırılacaklardır.

d) Eşleri ve kendileriyle ikamet eden birinci derece akrabalarıyla birlikte, eş düzeydeki diplomatik personele uluslararası bir kriz döneminde, kendi ülkelerine geri dönme konusunda tanınan kolaylıkların aynısından yararlandırılacaklardır.

e) Görev yapacakları ülkelere gelişlerinde mobilya ve zat-î eşyalarını bedelsiz olarak ithal etmek ve sözkonusu ülkedeki görevlerinin bitiminde sözkonusu mobilya ve eşyalarını ülke dışına çıkartmak hakkına, her iki durumda da hakkın kullanıldığı ülke Hükümetinin belirttiği şartlara tabi olmak kaydıyla sahiptirler.

f) Şahsi kullanımları için motorlu taşıtlarını ve diğer mallarını geçici ve bedelsiz olarak ithal etmek, satmak veya tekrar ülke dışına çıkartmak hakkına, sözkonusu durumlarda ilgili ülke Hükümetinin eş düzeydeki diplomatik personel için belirlediği şartlara tabi olmak kaydıyla sahiptirler.

Madde 18

Madde – 16’da kabul edilen Yazmanlık görevlilerinin, Yazmanlık tarafından kendilerine bu sıfatlarıyla ödenen maaş ve ücretleri vergiden muaf tutulacaktır.

Madde 19

Madde – 17 ve 18’deki muafiyet ve ayrıcalıklara ek olarak, Genel Sekreter ve her bir Âkit Devlet Hükümeti arasında varılacak mutabakata göre, Genel Sekretere ve Yazmanlığın diğer yüksek dereceli görevlilerine, ilgili ülke topraklarında normal olarak eş düzeydeki diplomatik personele tanınan muafiyet ve ayrıcalıklar tanınacaktır.

Madde 20

1 – Yazmanlık adına memuriyetlerde istihdam edilen (Madde – 17, 18, 19 uncu kapsamındaki görevliler dışındaki) uzmanlara Âkit Devlet topraklarında buldukları sürece, görevlerini etkin olarak yerine getirebilmeleri için gerekli olduğu durumlarda aşağıdaki muafiyet ve ayrıcalıklar tanınacaktır :

a) Şahsi tutuklama veya gözaltına alınma ve kişisel bagaja el koyma konusunda muafiyet,

b) Yazmanlık ile ilgili resmi görevlerini yerine getirirken yaptıkları sözlü ve yazılı beyanat ve fiillerden doğabilecek hukuki işlemlerden muafiyet,

c) Geçici resmi görevlerle ülkede bulunan yabancı hükümet yetkililerine para ve kambiyo kısıtlamaları ve kişisel bagaj konularında tanınmış olanlarla aynı kolaylıklar,

d) Yazmanlık ile ilgili işlere ilişkin tüm kağıt ve belgelerin dokunulmazlığı.

2 – Genel Sekreter, bu maddenin tatbik edileceği tüm uzmanların isimlerini Âkit Devletlere bildirecektir.

Madde 21

Muafiyetler ve dokunulmazlıklar, memur ve uzmanlara kişisel çıkarları için değil, Yazmanlığın yararına kullanılmak üzere tanınmıştır. Genel Sekreter, muafiyetin adalet sürecinin işleyişini engellediği ve Yazmanlığın çıkarlarına ters düşmeksizin kaldırılabilmesine kanaat getirdiği durumda, ilgili görevlinin bağlı olduğu Hükümetin onayıyla herhangi bir görevlinin veya uzmanın muafiyetini kaldırabilir.

Madde 22

Madde – 17, 19 ve 20 hükümleri, aşağıda açıklanan durumlar hariç, bir Devlete sözkonusu muafiyet ve ayrıcalıkları kendi vatandaşı olan kişilere tanıma yükümlülüğü getirmeyecektir.

a) Yazmanlık ile ilgili resmi görevlerini yerine getirirken yaptığı sözlü veya yazılı beyanat ve fiillerden doğacak yasal sonuçlardan muafiyet,

b) Yazmanlık ile ilgili işlerde kullandığı tüm kağıt ve belgelerin dokunulmazlığı,

c) Görevini yerine getirebilmesi için gerekli olan durumlarda para ve kambiyo kısıtlamalarına ilişkin kolaylıklardan yararlanma.

KISIM – V

İHTİLAFLARIN ÇÖZÜMÜ

Madde 23

EİT Bakanlar Konseyi, aşağıda belirtilen türdeki ihtilaflar için uygun çözüm yöntemleri belirleyecektir :

a) Sözleşmelerden doğacak anlaşmazlıklar veya Yazmanlığın taraf olduğu diğer özel nitelikli anlaşmazlıklar,

b) İşbu Anlaşmanın IV üncü kısmının tatbik edildiği herhangi bir Yazmanlık yetkilisini veya uzmanını ilgilendiren ve kişinin görevinden dolayı sahip olduğu dokunulmazlığın Madde – 21'in hükümleri uyarınca kaldırılmamış olduğu ihtilaflar.

KISIM – VI
İLAVE ANLAŞMALAR

Madde 24

Genel Sekreter Yazmanlık adına hareket ederek işbu anlaşmanın yürütülmesi amacıyla herhangi bir Âkit Devletle veya Devletlerle anlaşmalar aktebilir.

KISIM – VII
NİHAİ HÜKÜMLER

Madde 25

1 – İşbu Anlaşma, Üye Devletlerin kendi anayasal kural ve teamülleri çerçevesinde onaylanacak ve onay belgeleri İran İslam Cumhuriyeti Hükümetine tevdi edilecektir. İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti bu belgelerin birer onaylı suretini Üye Devletlere ve Yazmanlığa gönderecektir.

2 – İşbu Anlaşma, Üye Devletlerin üçte ikisinin onay belgelerini İran İslam Cumhuriyeti Hükümetine tevdi etmelerinden sonra yürürlüğe girecektir.

3 – İşbu Anlaşma yürürlüğe girdikten sonra, Mart 1977 tarihli ilk İzmir Anlaşması'nın ekini oluşturan Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'nın, Ulusal Temsilciler ve Uluslararası Personelin Hukukî Statüsüne Dair ilk Anlaşmanın yerini alacaktır.

4 – İşbu Anlaşma, tek bir nüsha halinde İngilizce olarak düzenlenmiştir.

Maruz hususları teyiden aşağıda imzası bulunan yetkili Temsilciler İşbu Anlaşmayı imzalamışlardır.

Bin dokuz yüz doksan altı yılının Eylül ayının ondördüncü gününde İzmir'de AKDEDİLMİŞTİR.

Afganistan İslam Devleti Adına
İran İslam Cumhuriyeti Adına
Kırgızistan Cumhuriyeti Adına
Tacikistan Cumhuriyeti Adına
Türkmenistan Adına

Azerbaycan Cumhuriyeti Adına
Kazakistan Cumhuriyeti Adına
Pakistan İslam Cumhuriyeti Adına
Türkiye Cumhuriyeti Adına
Özbekistan Cumhuriyeti Adına

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
2	17	25
5	29	340
	30	577: 580, 597: 598, 650: 673

I- Gerekçeli 13 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 30 uncu Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dışişleri Komisyonu görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/298